

ALEMANYA S'ATURA

El creixement alemany de l'últim mig segle ha creat un preat teixit de prestacions socials. Ara, a un any de la revàlida de Maastricht, les empreses comencen a abandonar el país i es dispara la taxa d'atur. Al capdavant, l'estat del benestar està en la cruïlla.

Gran part de les mesures que la coalició governamental va aprovar l'estiu passat han estat blocades. Moltes d'aquestes actuacions no han estat adoptades per les empreses vista l'oposició aferrissada dels sindicats.

Les multinacionals alemanyes de l'automoció, la química o l'enginyeria continuen essent capdavanteres mundials. Els plans d'expansió d'empreses com Volkswagen, que darrerament ha construït una planta de fabricació de camions al Brasil, no s'esgoten. Ara bé, la potent màquina industrial alemanya cada vegada proporciona menys llocs de treball als alemanys mateixos. La creixent internacionalització de l'economia, els exorbitants costos salarials i laborals d'Alemanya i l'existència d'una mà d'obra barata i qualificada als països de l'Europa central i oriental provoquen un veritable èxode de les empreses alemanyes. El balanç del 1996 és prou

desolador: 350.000 llocs de treball perduts.

L'augment inexorable de la desocupació pot desencadenar una crisi social similar a la que travessa França. Tot i que a Alemanya ja apareixen els primers símptomes de crispació social, les elevades prestacions socials contribueixen a mitigar la frustració causada per la desocupació. L'estat subvenciona els parats, els estudiants, les famílies amb fills i els lloguers de les persones amb pocs ingressos. Fins ara, el consens i la manca de conflictivitat laboral han caracteritzat el capitalisme alemany de postguerra. Tanmateix, la pau social és amenaçada per les pressions que la patronal alemanya exerceix sobre

el govern del canceller Helmut Kohl per aconseguir la disminució de la fiscalitat i dels costos laborals de les empreses. Com que un increment dels impostos precipitaria una recessió, l'única manera d'alleugerir els costos laborals de les empreses sense ampliar el dèficit és de retallar les prestacions socials.

Eскурçament de l'estat del benestar? El paquet de mesures aprovat l'estiu passat per la coalició governant —integrada per cristianodemòcrates i liberals— per estimular la contractació no ha tingut èxit. Ben al contrari, la xifra de parats ha crescut aquests últims mesos i ja ultrapassa la perillosa barrera dels quatre milions

El germà petit no s'espavila

ARXIU / RAFA GIL

Sis anys després de la reunificació, l'eufòria inicial ha donat pas a la desil·lusió i a la incertesa a mesura que s'han anat constatant les dificultats de transformar i de modernitzar l'economia de l'antiga República Democràtica Alemanya (RDA). Malgrat la propaganda comunista de l'època, el model econòmic de la RDA va ser un fracàs estrepitos. Segons un document secret elaborat per les autoritats poc abans de la caiguda del mur de Berlín, al 1989, la RDA es trobava abocada a la fallida. El nivell de vida s'hauria d'haver retallat un 25% al 1990 simplement per aturar el creixement del dèficit exterior.

En tot cas, les decisions preses pel govern del canceller Kohl tampoc no foren encertades. L'equiparació dels salaris orientals als occidentals va contribuir a la reelecció de Kohl, però va perjudicar greument la competitivitat de les empreses de l'est, d'una productivitat ben inferior. Tenint en compte que a l'ex-RDA els salaris i els costos laborals són pràcticament tan elevats com a la part occidental, però amb una productivitat molt inferior i unes infraestructures encara poc desenvolupades, quina empresa pot desitjar d'instal·lar-s'hi? Certament s'hi han creat algunes plantes industrials molt modernes gràcies a les subvencions federals. No obstant això, la majoria de les empreses que s'han anat privatitzant són molt poc competitives. Els alemanys orientals (popularment anomenats *Ossis*) només produeixen un 60% del que consumeixen; la resta es finança amb transferències procedents de la part occidental, que ja sumen 900.000 milions de marcs (aproximadament 75 bilions de pessetes) des de la reunificació. Del total de les exportacions alemanyes, només un 2% provenen de l'ex-RDA.

El nivell de vida dels alemanys orientals ha millorat considerablement, però la desorientació i la confusió els impedeixen de gaudir del nou benestar. Acostumats a la pobresa generalitzada del període comunista, no accepten de bon grat les desigualtats

actuals. La plena ocupació artificial i els preus subvencionats més l'escassetat de béns caracteritzaven la RDA. Actualment, la desocupació afecta el 16% de la població activa i la població no pot comprar tots els béns de consum que hi ha a les botigues.

D'una altra banda, cal lloar els projectes de construcció i de renovació d'infraestructures i de pisos portats a terme durant aquests últims sis anys. La despesa pública ha permès de millorar significativament la xarxa d'autopistes i de ferrocarrils de l'est. També s'ha avançat molt en l'àmbit de les telecomunicacions. A més, el paisatge urbà de ciutats com Dresden, Leipzig o Erfurt s'ha transformat gràcies a la restauració dels barris històrics. A Berlín, hi conflueixen les obres destinades a preparar la ciutat per al trasllat del govern i els projectes de restauració dels edificis de la part oriental.

Malgrat els avenços, el procés d'homogeneïtzació d'ambdues parts d'Alemanya encara ha de córrer un llarg camí. Els alemanys occidentals (els *Wessis*) estan tips de pagar les factures de la reconstrucció de l'est. Per la

seva banda, els alemanys orientals es ressenten de ser tractats com a ciutadans de segona classe. Tant els uns com els altres tenen part de raó. Si bé és cert que la reunificació ha fet incrementar espectacularment els impostos dels *Wessis*, ningú no pot responsabilitzar els *Ossis* de les conseqüències desastroses d'un sistema econòmic —el comunista— que els fou imposat.

Malauradament, l'alentiment de l'economia de l'ex-RDA durant aquest últim any ha fomentat el pessimisme sobre l'evolució dels *Länder* orientals. Els alemanys occidentals es mostren impacients i cruen que els orientals haurien de queixar-se menys i treballar més. Els *Ossis*, en canvi, opinen que els *Wessis* són massa arrogants i només pensen a guanyar diners.

Després de quaranta anys de vida separada és inevitable que apareguin friccions en el matrimoni de les dues Alemanyes. Tant *Wessis* com *Ossis* han de tenir present que l'enllaç que sorgí dels eufòrics esdeveniments de novembre del 1989 els obliga a mantenir-se units en els moments bons i en els dolents. A. M.

La pau social és amenaçada per les pressions que la patronal alemanya exerceix sobre el govern. Aquest col·lectiu intenta alleugerir els costos laborals retallant les prestacions socials.

(10,3% de la població activa). Les modestes iniciatives del govern Kohl han palesat manca de valentia de la classe política. Algunes propostes han estat blocades per la majoria socialdemòcrata a la Cambra Alta, i algunes altres no han estat adoptades per les empreses vista l'oposició aferrissada dels sindicats.

Entre les decisions de més abast, cal esmentar la d'apujar gradualment l'edat mínima de jubilació de les dones de seixanta anys a seixanta-tres, una més gran facilitat d'acomiadament atorgada a les petites empreses i la possibilitat de descomptar fins un 40% de la paga els dies de baixa per malaltia. Tot i que a Alemanya l'absentisme laboral disfredat de malaltia és una pràctica prou estesa, la reducció

del salari d'un 40% fou considerada un atac frontal contra l'estat del benestar. En les negociacions dels convenis col·lectius d'aquests últims mesos, els empresaris s'han estimat més de continuar pagant el cent per cent dels salaris els dies de baixa per malaltia que no haver de suportar aturades.

Una vegada més, la capacitat de compromís de les parts ha evitat la confrontació laboral, si bé ha disminuït la competitivitat de l'economia alemanya. Ara, el govern ha trencat les promeses i ha augmentat les cotitzacions de les empreses a la Seguretat Social en un intent desesperat de sanejar unes finances que no compleixen els criteris de convergència cap a la moneda única.

No és gens sorprenent, doncs, que un 25% de les empreses alemanyes tinguin previst de traslladar parcialment o totalment la producció a l'estranger.

Creixement feble. La lleugera depreciació del marc aquest any passat ha portat una revifalla de les exportacions, que s'han convertit en el motor de l'economia. El consum intern i la inversió es troben sota mínims i no mostren senyals de recuperació. L'increment del PIB, al 1996, presenta l'esquifida taxa de l'1,1%, i la previsió de creixement d'un 2,5% per al 1997 sembla un xic optimista.

A Alemanya, el pes del sector industrial en el conjunt de l'eco-

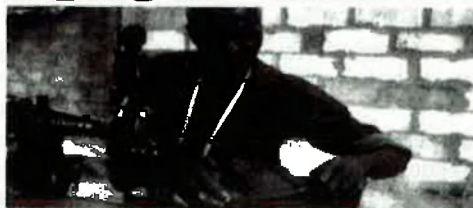
nomia és encara considerable, sobretot comparat amb el d'economies basades en el sector serveis, com la dels Estats Units. Tal com passa als altres països d'Europa occidental, a Alemanya els intents de tancar o de reconvertir indústries ineficients topen amb un rebuig social unànime. Gràcies a la resistència dels minaires, les subvencions distribuïdes anualment en el sector del carbó s'emporten la meitat del pressupost del Ministeri d'Economia alemanya.

A fi de dinamitzar el sector dels serveis, el govern impulsà a mitjan 1996 una liberalització limitada dels horaris comercials. Les botigues poden ara obrir fins a dos quarts de nou del vespre, quan fins fa poc havien de tancar a dos quarts de set. Malauradament, només una minoria dels comerços han aprofitat l'ampliació d'horari, i no s'han generat gaire llocs de treball perquè els propietaris cobreixen les hores addicionals amb el personal existent.

Malgrat la crisi estructural que travessa, cal no oblidar que l'economia alemanya genera el 28% del PIB de la Unió Europea, quan la segona potència, França, no supera el 18%. El nivell de vida dels alemanys és alt i les prestacions socials generoses. Ara bé, mantenir aquest benestar dependrà molt de la capacitat de sacrifici d'agents laborals i de grups socials.

Alexandre Muns

No cobra paga doble

... però té dret a la salut, a l'educació
i a una vida digna.

medicus mundi
catalunya

Elisa. 14
Tel.: (93) 4184762
08023 Barcelona

Companya 12
Tel.: (973) 241305
25002 Lleida

Col·labora-hi:

"la Caixa" of. 1010 c.c. 0200065471